

3/B. ISTEN GONDOT VISEL RÓLUNK!

(Máté 6,25–34)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi Kiadó, 1988; Sebestyén Jenő, Prof. Dr.: Református dogmatika, Iránytű Kiadó, 1994; Szénási Sándor: „Megtaláltuk a Messiást!” Kálvin Kiadó, 2013.)

A gondviselés fogalma – A keresztyén teológia a gondviselés fogalmán az Istennek a teremtett világot, abban az embert hangsúlyozottan is fenntartó, kormányzó és meghatározott cél felé vezető tevékenységét érti.

Már az Ószövetség is úgy tekint a természet életére, a történelem menetére, valamint az ember életének irányítására, mint Isten cselekedetére. Különösen kiemelt helye van ebben a gondviselésben a választott népnek. Isten akarata vezérli a népet, szándéka szerint van annak előmenetele, gyarapodása, fennmaradása és üdvössége. Az Ószövetség szemlélete szerint nincs az üdvösségre vezetés céljától független gondviselés, hiszen már a magát a teremtést is ebből a nézőpontból értelmezi.

Az Újszövetség értelmezése is szoteriológikus meghatározottságú. Jézusnak Isten gondviseléséről való tanítása ígért övéi számára Isten szeretetéről. Istennek a növény és állatvilágról való gondoskodása az övéiről való gondviselés példája (Mt 6,26kk; Mt 10,29kk). Eső és napsütés az ember iránti szeretetének és könyörületének a kifejeződése (Mt 5,45).

A gondviselésről szóló tanítás – A gondviselésről szóló tan nagyon fontos az emberi élet számára. A Biblia a teremtést és a gondviselést egyfelől teljesen elkülöníti, másfelől viszont szorosan összekapcsolja. Isten egyforma szuverenitással visel gondot minden teremtményére, mégis vannak különbségek.

Háromféle gondviselés van:

1. Az egész teremtett világot magába foglalja;
2. Istennek az a munkája, amellyel belép abba a világba, ahol szellemerkölcsi lények élnek;
3. Az emberek világában azokra terjed ki, akiket Isten magának kiválasztott, akikkel szövetséges kapcsolatban áll.

Az isteni gondviselés munkájában a teológia különböző elemeket különböztet meg:

1. fenntartás: a teremtett valóságok létezésére vonatkozik.
2. Isten együttműködése a maga teremtményeivel: a teremtett valóságok aktiválására vonatkozik, mert Isten ezekkel együtt munkálkodik.
3. kormányzás: a létező valóságok végső cél felé vezetését jelenti.

Ez a megkülönböztetés azonban csak elméleti, hiszen Isten mindhárom munkája mindig együtt jár.

A gondviselésbe vetett hit öt haszna – A „Megtaláltuk a Messiást!” című református konfirmációi olvasókönyv a gondviselésbe vetett hitnek öt hasznát sorolja fel.

1. Megszabadít az aggodalmaskodástól.

2. Megszabadít a babonák béklyójából.
3. Megszabadít az emberektől való félelemtől.
4. Derűssé és hálássá tesz.
5. Reménységet ad minden körülmények között.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gondoskodás tevékenység, feladatok, kapcsolatok és érzések sora. Gondoskodni lehet valakiről vagy valamiről. A gondoskodás kölcsönösséget feltételez (gondozó és gondozott), és életünk központi része. Családokat, barátokat és közösségeket tart össze az egymásról való gondoskodás.

A gyermek a gondoskodásról elsősorban a szülők által szerez tapasztalatokat. Természetes számára, hogy van fedél a feje felett, van mit ennie és van mit magára öltetnie, hiszen a szülők igyekeznek mindent előteremteni. Ő még mindezek miatt nem aggódalmaskodik. Nem is ismeri még az aggódalmaskodást, mint érzést. Neki félelmei vannak, de ezek nem a mindennapi betevőre vagy a ruházkodásra vonatkoznak.

Isten gondviselő szeretetének tanítása kapcsán magára a gondviselésre helyezzük a hangsúlyt, mert arról már van tapasztalata a gyerekeknek.

- ❖ Megtaníthatjuk számukra, hogy Isten nemcsak megalkotta és megteremtette a világot, amiben élünk, hanem mind a mai napig *gondoskodik a benne élő emberekről, állatokról, és növényekről*. Istennek mindenre gondja van.
- ❖ Isten gondoskodása róluk a szüleiken keresztül valósul meg.
- ❖ Isten gondviselése emberek vagy állatok felé rajtuk keresztül is megnyilvánulhat.

Egy elsős kisgyerek számára a gondoskodás a szülőkön keresztül ismert elsősorban. De ha van háziállata, akkor arról ő is gondoskodik – így ez is kapcsolópont lehet a gondviselés gondolatához. Érzelmileg a bizalom, megnyugvás, biztonságérzet kapcsolható a gondviselésbe vetett hithez. Sajnos vannak gyermekek, akik számára nem egyértelmű, hogy a szülők gondoskodnak róluk, illetve az sem, hogy biztonságban érzik magukat a családjuk körében. Éppen ezért, a családi háttér lehetőség szerinti ismeretében használjuk a hasonlatainkat és hasonlítsuk Isten gondviselését a gyermekek számára érthető élethelyzetekhez.

A tanterv lehetőséget biztosít az egyházi iskolák számára, hogy két órában is tanítsanak a gondviselésről. Első órán beszélhetünk a gyerekekkel arról, hogyan viseli gondját Isten minden teremtményének. A második órán arra koncentrálhatunk, hogy ők, személyesen kiken keresztül érezhetik meg ezt a gondviselést, illetve ők hogyan gondoskodhatnak másokról.

A gyülekezeti hittanoktatásban részt vevő csoportok számára a második óra anyaga javasolható, éppen a szülőkön keresztüli érintettségük okán.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten gondoskodik rólunk

Kognitív cél: Tudatosítsák, hogy Isten gondoskodása a szülőkön keresztül is megvalósul.

Affektív cél: Mélyítsük el a gyerekekben, hogy ahogyan ők a szülői gondoskodás különböző formáiban Isten sokrétű gondoskodását tapasztalhatják meg, ugyanúgy megnyilvánulhat rajtuk keresztül is Isten gondviselése mások (emberek, állatok) felé.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg, ők kiről, miről gondoskodhatnak. Buzdítsuk őket arra, hogy gondoskodjanak télen a madarokról.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján egy-két mondattal beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről.• Ismerjék és segítséggel értelmezzék Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban	<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről• Tudja értelmezni Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Játék: Mezők liliomai, ég madarai ¹ Minden gyerek válasszon magának vagy egy vadvirágot, vagy egy madarat. Nevezze meg magát, s mondja el, miért ezt választotta. Majd játsszák el, hogyan gondoskodik Isten a virágokról és a madarokról. Beszélgetés: Isten gondoskodik Mindenki mondjon egy mondatot arról (akár az előző órán tanultak alapján), hogyan gondoskodik Isten a növényekről és az állatokról.	Mozgásos játék A virágok növekednek, nyújtózkodnak a nap felé, fürödnek az esőben, szárítkoznak a szélben. A madarak repdesnek körbe-körbe, fészket építenek, táplálékot keresnek és visznek a kicsinyeiknek. A játék után vagy a körben beszéljük meg (ismételjük át közösen az előző órán tanultak alapján), Isten hogyan gondoskodik a növényekről és az állatokról.
Feldolgozási javaslat	Feladat megoldása.	TKEI 20. o. 1. f.

¹ Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához, 45.

	Szerepjáték: Szülői gondoskodás Hogyan gondoskodnak a szülők a gyerekeikről?	
Munkáltatás	Készítsünk madáretetőt: http://www.haziallat.hu/madar/gondozas/a-vilag-legegyszerubb-madaretetoje/515/ http://www.alfoldfa.hu/tudastar/hogyan-keszitsunk-madaretetet-muanyag-palackokbol-fabol-osb-lapbol/	TKEI 21. o. 3. f. Az állatokról való gondoskodás során kialakuló kapcsolat felelősségre, türelemre és empátiára nevel és erősíti a nonverbális kommunikációt.
Házi feladat	Akinek van otthon gyermekbibliája, hozza el a következő órára.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Kreatív madáretetők: <http://365.reblog.hu/cimke/mad%C3%A1retet%C5%91>

1. Beszélgető kör (motivációhoz)

Mindenki mondjon egy mondatot arról (akár az előző órán tanultak alapján), hogyan gondoskodik Isten a növényekről és az állatokról.

2. Elkészíthetjük a gyerekekkel babák formájában azokat a személyeket, akiken keresztül Isten gondoskodik róluk.

3. Drámapedagógiai játék: Mondatbefejező

A játék leírása: körben ülünk: a megkezdett mondatot minden gyermek befejezi: Anya gondot visel rám, pl.: kimossa a ruhámat

Apa gondot visel rám, pl.: elvisz az iskolába
nagy mama, nagypapa, testvérem, Isten....

4. Imádságra nevelés

<p><u>Imádkozás tárgyak segítségével</u></p> <p>a) Imádkozás előkészítése: tárgyak A hittanoktató a gyerekek életében fontos szerepet játszó tárgyakat helyez el a terem közepén körbe úgy, hogy minden tárgy köré az egész csoport odaférjen. Javaslat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy szelet kenyér • flakon víz • labda • párna • szív alakú tárgy <p>b) Imádkozás előkészítése: gondolatok Feladatutasítás: A teremben tárgyakat helyeztem el. Ezek a tárgyak arra utalnak, hogy Isten gondot visel ránk.</p>	<p><u>műfaj</u></p> <p><u>megfogalmazás</u></p> <p><u>imádkozás</u></p> <p><u>csoport felosztása</u></p> <p><u>kapcsolódás</u></p> <p><u>hely</u></p> <p><u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u></p> <p><u>eszközök</u></p>	<p>hálaadó</p> <p>hittanoktató</p> <p>hangosan elismétlik a hittanoktató által megfogalmazott imádságot</p> <p>nincs</p> <p>mozgás</p> <p>óra eleje, közepe vagy vége</p> <p>imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • asszociálnak • mozognak • imádságot ismétlik • előkészül tárgyakkal • imádságot fogalmaz meg <p>tárgyak:</p>
---	--	---

<p>Nézzük végig ezeket a tárgyakat, és találjuk ki együtt, hogy hogyan gondoskodik Isten rólunk.</p> <p>c) Imádkozás</p> <p>Feladatutasítás:</p> <p>Járjunk körbe a teremben, és minden egyes tárgynál álljunk meg, és mondjunk köszönetet Istennek, hogy gondot visel ránk.</p> <p>Például:</p> <p>Köszönjük Istenünk, hogy gondot viselsz ránk, és adsz nekünk ételt.</p> <p>javaslat:</p> <p>Hittanoktató mondja előre az imádságot, a hittanosok elisméltik utána.</p> <p>vagy:</p> <p>Gyerekek közösen fogalmazzák meg az imádságot a hittanoktató irányításával.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szelet kenyér • flakonban víz • labda • párna • stb.
---	--

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

„Isten gondoskodik rólad. Karikázd be pirossal azokat az ábrákat, melyeken olyan dolgokat látsz, amelyekkel a testedet táplálhatod, zölddel azokat, amelyekkel a testedet védheted az időjárás ellen!”

Instrukció: a feladatban lehetőség adódik arra, hogy beszélgessünk a táplálékokról, a ruházatról és ezekből kiindulva a gondoskodásról.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 225. dicséret: Nagy hálát adjunk, az Atya Istennek...

Dicsérvétek az Urat: 156. Mi segítségünk – kánon

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 149. Az Úr a Pásztorom – kánon (+DU)